

AUTORSKÉ PRÁVA NA HRY SÚ VYHRADENÉ. ŽIADEN TEXT NESMIE BYŤ POUŽITÝ NA ĎALŠIE ŠÍRENIE BEZ PREDCHÁDZAJÚCEHO PÍ SOMNÉHO SÚHLASU AUTORA.

All right reserved.

Vynechali sme niektoré strany a v prípade, že chcete s textom pracovať a ďalej ho šíriť, ozvite sa nám, prosím mailom: tichoaspol@gmail.com. Ďakujeme za pochopenie.

LUBOMÍR FELDEK: **Hraj, noha, a ty, druhá, tancuj!**

P R O L Ó G

Keď sa zdvihne opona, javisko je v úplnej tme. Znie klepot kolies.

FILÚZOV HLAS. Ach, to je otrava, takýto dlhý tunel! Ale zároveň aj šanca. Mám informáciu, že poštový vozeň je plný zlatých tehál. Čo keby skôr, ako vlak dorazí do Ríma... ? (*Pauza. Klepot kolies.*) Nepohoršuj sa, Bože, nad mojimi myšlienkami, ale bol som primladý, keď si ešte, preoblečený za politika, chodil po svete a robil zázraky. A keď som dospel, zistil som, že mne si zanechal už iba desať príkazaní, a to veru žiadny zázrak nie je. Najmä to siedme: „Nepokradneš!“ Dobre, nepokradnem – ale prečo potom, Bože, kradnú ďalej tvoji vyvolení? A prečo si ich máme my, čo nekradneme, ctiť, keď z úcty k nim sa nenajeme? (*Pauza. Klepot kolies.*) Ja, napríklad, robím tajomníka americkému podnikateľovi oravského pôvodu J.R. Wallibuckovi. Môj šéf je lodiar. Všetky svetové oceány brázdia jeho lode so zvučnými menami – len tak spakruky spomeniem tanker Bernolák, trajekt Babia hora alebo plávajúci veľrybársky kombinát Medvedzie. Áno, máš v tom prsty – prišiel k nim zázračne. Práve sa blížili Vianoce a on otrhaný stál na brehu Oravskej priehrady a spie val: „Z capka kožu zoblečieme a Ježiška oblečieme...“ A práve si šiel okolo neho ty, preoblečený za politika, a spýtal si sa ho: „Čo robíš, šuhaj, keď nespievaš?“ A šuhaj povedal: „To, čo robím aj vtedy, keď spievam. Práve som vám, pane, odcudzil pudilár.“ Spomínaš si, Bože? Šuhajova odpoveď ťa tak očarila, že si ho presťahoval na Galapágy a do daru si mu dal celú bývalú socialistickú flotilu. (*Pauza. Klepot kolies.*) No hoci je dnes môj šéf mi liardár, platí ma úboho. Ustavične mi opakuje: „Ja som sa na big businessmana vypracoval z chudobného šuhaja vlastnou usilovnosťou – a ty musíš, Filúz, kráčať rovnakou cestou, aby si si vedel vážiť svoje tvrdo vydreté big money, až ich raz budeš mať, a nerozhádzal ich s ľahkými girls!“ (*Pauza. Klepot kolies.*) Reči sa hovoria a chlieb sa je. Nedávno môjho šéfa priviedli obchodné záležitosti do Ríma. V Ríme navštívil nočný podnik, v nočnom podniku si všimol najväčšiu rímsku kur – kur – kurtizánu Ciciolinu – a na Galapágoch ho odvtedy márne očakáva jeho vzorná rodinka. Obchodné rokovania sa preťahujú a my nie a nie hnúť sa z Ríma. Najhoršie je, že ulovením Cicioliny poveril mňa. A

ustavične sa mi vyhráza: „Počuj, Filúz, hneď a zaraz mi ju naraz! Ak mi ju nenarazíš, naskutku ťa vyrazím.“ (*Pauza. Klepot kolies.*) Lenže Ciciolinu si práve teraz vydrží akýsi bohatý Angličan. Volá sa Robin Úd a je to väčší fešák ako J. R. Wallibuck – nečudo, že mu Ciciolina dáva prednosť. Ako ho mám teda vyhodit' zo sedla? Ako jej mám rozkázať, aby dala prednosť môjmu šéfovi? (*Pauza. Klepot kolies.*) Hm. A čo keby som s tým seko! Čo keby som sa o seba postaral inak? Keď už si si, Bože, nenenechal nejaký zázrak aj pre mňa, aspoň sa na mňa usmej – a ja využijem ten dlhý tunel a pokúsim sa nájsť cestu do poštového vozňa. Ukradnem aspoň jednu zlatú tehlu, jedna mi bude stačiť – a potom...

PETRONELIN HLAS (*jačí*). Pomoc! Znásilňujú ma!

FILÚZOV HLAS. Prepáčte. Hľadal som iba cestu do poštového vozňa.

PETRONELIN HLAS. Pomedzi moje nohy? A sme vari vo vlaku?

FILÚZOV HLAS. A nie sme?

.....

I. ČASŤ

Javisko sa rozsvieti. Sme na rímskom námestí. Petronela sedí nalavičke, pri nohách prázdny kôš, Filúz sedí vedľa nej.

1

FILÚZ(*pretiera si oči*). A naozaj, nie sme! Rodáčka! Kde ste sa vzali v Ríme? Odkiaľ ste?

PETRONELA.Z Topolčian.

FILÚZ.Ja z Nitry. Zrejme som zadriemal na lavičke a vo sne som zatúžil po rodnom kraji.

PETRONELA(*nadšene*). Alebo ste spánok predstierali, aby ste ma mohli obťažovať.

FILÚZ.Nie, naozaj som zaspal a mal som taký živý sen.

PETRONELA(*sklamane*). Len sen?

FILÚZ.Ospravedlňujem sa.

PETRONELA.Nuž, čo už mám s vami robiť. (*Znechutene.*) Od púšťam vám, rodák. Ale nech sa to neopakuje.

FILÚZ.Moje meno je Filúz. Peter Filúz. Osobný tajomník J.R.Wallibucka, amerického podnikateľa oravského pôvodu. Bývam so šéfom v penzióne Al Capone.

PETRONELA.Som Petronela Ilčíková. Slúžka slečny Cicioliny. Bývam so svojou paňou v tamtom paláci. A veď my sa už poznáme. Pravidelne od vás preberám v bráne dary, ktoré posiela váš šéf slečne Cicioline.

FILÚZ.Ach, to ste vy? Tak sme sa potom videli aj včera. V balíkoch, čo môj šéf každý deň po mne posiela, je brúsené sklo. Tá včerajšia kolekcia, napríklad, stála tisíc dolárov. Ako sa páči brúsené sklo vašej panej?

PETRONELA.Veľmi. Ustavične ho berie do rúk a kochá sa jeho krásou. (*Ozve sa rinčanie skla.*) Ale keď je rozospatá, tak jej padá z rúk. Váš šéf sa nesmie čudovať, že ho odmieta, keď jej posiela dary z takého krehkého materiálu. (*S nádejou.*) Ste si naozaj istý, že ste ma obťažovali iba vo sne?

FILÚZ.Prisahám, milá Petronelka. Snívalo sa mi, že sa vkrádam do poštového vozňa a že sa zmocňujem zlatej tehly a...

PETRONELA.A zmocnili ste sa jej?

FILÚZ.Veľa nechýbalo – ale nezmocnil.

PETRONELA(*definitívne sklamaná*). Škoda.

FILÚZ(*do publika*). No, čo poviete? Tá má dobrú povahu! Správna Európanka. Američanka by už podávala žalobu pre harašment.

FILÚZ a PETRONELA(*spievajú*).

H A R A Š M E N T

PETRONELA.Americké ženy sú vraj iné.

FILÚZ.Keď ich muži v tanci pritiahnu,

PETRONELA.hneď si myslia, že sú muži svine,

FILÚZ.že ich na parkete pretiahnu.

PETRONELA.Americké ženy sú vraj čudné.

FILÚZ.Stačí, keď im spravíš kompliment –

PETRONELA.hneď ťa za to začnú stíhať súdne.

FILÚZ.A hovoria tomu „harašment“.

PETRONELA.Vezmi čert

SPOLU.harašment!

FILÚZ.Ktovie, prečo sa im páči,
keď im nikto neopáči?
Aj keď je tam ženských kopa –
mne je milšia Európa.

SPOLU.Americké harašmenty –
v Európe komplimenty!
Európske ženy straší
iba chlap, čo neharaší.

FILÚZ.Európske dievčatá sú cudné.
PETRONELA.Ale jedno dávno vieme už –
FILÚZže zo ženskej krásy nebudne,
PETRONELAKeď náhodou dotkne sa nás muž.
FILÚZ.Len keď hlvieš, pripadáš im čudne.
PETRONELA.Na nezáujem sa hneváme.
FILÚZ.Len mumákov stíhali by súdne.
PETRONELA.A inak si všetky spievame –
FILÚZ.vezmi čert
SPOLU.harašment!

PETRONELA. Prečo sa ty za mnou vláčiš,
keď mi ani neopáčiš?
Ani večer, ani ráno,
taký si ty somár, Jano.

SPOLU. Americké harašmenty –
v Európe komplimenty!
Európske ženy straší
iba chlap, čo neharaší.
Vezmi čert
harašment,
vezmi čert
fundament aj ornament
aj sediment aj sentiment
aj parlament aj aliment... !
Harašment
je v Európe kompliment.

PETRONELA(*sklamane*). Nuž, ešte raz vravím – škoda! Akoby ste ani neboli Európan. Akoby ste ani neboli rodák. Možno sa vám to podarí druhý raz. (*Vstáva.*) Okno mojej slúžkovskej izby je na zvýšenom prízemí, prvé zľava.

FILÚZ.Všimol som si ho včera večer – bolo otvorené. Musíte ho na noc poriadne zatvárať. Ste v cudzom meste a chodia tu v noci zloději.

PETRONELA.V Ríme sú dusné noci a ja nemám nič také, za čím by som banovala, keby ma niekto o to obral. Moje okno bude zase otvorené. Ale teraz už musím bežať po nákupoch. Do videnia. (*Vstáva a berie svoj kôš. Takmer ním pri tom udrie Filúza, ten sa uhne a ona sa zasmieje.*) Nebojte sa, nedám vám košom! (*Odíde.*)

2

FILÚZ(*za ňou*). Do videnia, zlatá tehla. (*Znova sa ozve rinčanie skla.*) Hm. Slúžtička má pravdu. S brúseným sklom ďaleko nezájdeme. Treba vymyslieť niečo lepšie. Ale čo? Sám teraz vidíš, Bože, aké starosti mám ja, obyčajný človek, z toho, že si môjmu šéfovi venoval tie lode! Keď už musíš chodiť po svete preoblečený, aspoň sa druhý raz preobleč za niekoho užitočnejšieho

a už nikdy za politika! (*Spieva.*)

N E R O

Kroniky píšu, že vraj Nero
Rím podpáliť raz dal –
túžil sa inšpirovať krásou
horiacich katedrál.

Keď Rím už horel, zobral pero –
a sklamaný vraj bol.
Nič nenapísal. A Rím hasol
a zhorel na popol.

Dve poučenia každý tuší.
Prvé – že za básne
len požiarom vo vlastnej duši
zaplatiť básnik smie.

No a to druhé poučenie
si nechám pre seba.
(*Poobzerá sa a potom predsa len sprisahanecky zaspieva.*)
Po politikoch veľmi často
zostáva ako vyhorené...
Nič... Iba pahreba...

(*Klopne sa do čela.*) Ale na čosi som predsa len prišiel! Áno, musel som zaspieť na tejto lavičke, aby sa mi to prisnilo. Vo sne som rozlúskol svoj problém. Pôjdem na to cez slúž ku. Cez jej okienko sa dostanem do paláca – a potom ho znútra otvorím aj svojmu šéfovi. Ale kto sa to sem hrnie? Môj plán sa nesmie dostať do novín. (*Ostáva na lavičke, zakryje sa novinami.*)

3

(*Hrajnoha a Obžera vjazdia na javisko starou dodávkou. Keď šofér Obžera vypne motor, vystúpia a rozhliadajú sa. Ozýva sa bzučanie.*)

OBŽERA. Počujem bzučať kamery.

HRAJNOHA (*odháňa muchy*). Kdežeby kamery, Obžera. Nikto nás nefilmuje. To tak bzučia muchy. Joj, ale je tu v Ríme múch!

OBŽERA(*už takisto odháňa muchy*). Bodaj by ste mali pravdu, pán Hrajnoha. Nechcem, aby ma nafilmovali holého v bordeli, ako toho moskovského prokurátora, čo sa chystal stíhať korupciu.

HRAJNOHA. Ved' si ty holý v bordeli nikdy nebol.

OBŽERA. Ved' ani ten moskovský prokurátor možno nie. Nemusíte byť – a nafilmujú vás. Kamery sú dnes neuveriteľne malé a pohotové. A vôbec už nebzučia.

HRAJNOHA(*odháňa muchy*). Zato muchy bzučia ešte stále – a sú čoraz väčšie. Ale netušil som, že rímske muchy sú také obrovské.

OBŽERA(*odháňa muchy*). Naozaj. Mušiská sú to.

HRAJNOHA(*odháňa muchy*). Nie mušiská. Mušišišiská. Vypásli sa, potvory, na našincoch – a potom aké len ešte musia byť na Galapágoch.

OBŽERA(*odháňa muchy*). Bodaj by som sa aj ja tak vypásol.

HRAJNOHA(*zabije muchu. Bzučanie ustane*). Aby ťa potom niekto takto zahlušil?

OBŽERA.Hraj, noha – a ty, druhá, tancuj! Šetrite si silu na syna.

HRAJNOHA.Máš pravdu, Obžera. On je tá druhá noha, ktorá kdesi tu v Ríme tancuje, zatiaľ čo ja som noha, ktorá mu k tomu hrá, pretože tancuje za moje peniaze.
(*Spieva spolu s Obžerom.*)

H R A J , N O H A !

HRAJNOHA.Niesol môj syn milión
zo Zvolena do Ríma.
Neozval sa z Ríma on.
Veľká starosť morí ma.
Nemám starosť, kde je on –
ten sa v Ríme nestratí.
Mám strach o ten milión –
že ho celý utratí.

OBŽERA.Synček sa zabáva –
HRAJNOHA.a ty, otec, pracuj!
Hraj, noha, hraj, noha –
OBŽERA.a ty, druhá, tancuj!
SPOLU.Synček sa zabáva –
a ty, otec, pracuj!
Úbohý Hrajnoha,
život si skracuj!

OBŽERA.Chybu ste spravili, šéfko. Ja som síce len váš šofér – ale viem, že by som veru svojmu synovi toľké peniaze do ruky nedal. Načo sú deťom peniaze?

HRAJNOHA.Na zmrzlinu, ty hlupák. Ľahko sa ti mudruje, keď nijakého syna nemáš. (*Pokračujú v speve.*)

HRAJNOHA.Prebodni mi srdce, kôl,
nech viac trpieť nemusím.
Šofér hlúpejší než vôl.
Horší ako smrť je syn.
Čo som komu urobil,
že som takto pochodil?
Čím som si to privodil?
Načo som sa narodil?

OBŽERA.Synček sa zabáva –
HRAJNOHA.a ty, otec, pracuj!
Hraj, noha, hraj, noha –
OBŽERA.a ty, druhá, tancuj!
SPOLU.Synček sa zabáva –
a ty, otec, pracuj!
Úbohý Hrajnoha,
život si skracuj!

HRAJNOHA.Bola to chúlостivá finančná operácia, ktorá sa dala urobiť iba osobne. Mňa práve v krízoch seklo, nuž koho som mal s miliónikom poslať? Cudziemu som mal dôverovať viac ako vlastnej krvi? Ale veru niekedy si cudzí viac dôvery zaslúži. A ja by som si zase zaslúžil päťadvadsať za hlúposť.

OBŽERA.Nie, šéfko. Prečo? Prečo päťadvadsať? Päťdesiat by vám patrilo! Päťadvadsať za to, že ste zverili synovi peniaze – a druhých päťadvadsať za to, ako zle krmíte a napájate svojho

šoféra. Nešťastná hodina, keď sme odišli zo Zvolena.
HRAJNOHA. Netáraj už toľko, Obžera – nechci, aby sa o tebe vpravelo, že si korhel'.
OBŽERA. Ako môžem byť korhel', keď mi nedáte vypiť ani kvapku?
HRAJNOHA. Cestou som ti v Klagenfurte zaplatil ku gulášu dve deci vína.
OBŽERA. Len deci. A nie ku gulášu, ale nalačno.
HRAJNOHA. Si šofér – nemôžeš piť viac, aby si nenafúkal. Nie si poslanec.
OBŽERA. Mali ste si teda vziať za šoféra poslanca, čo by vás po havárii posadil za volant a tvrdil by, že ste nabúrali vy. Alebo bodygarda, čo žije z ľufu, vy skupáň. Nečudujem sa, že aj váš vlastný syn sa od vás odtrhol a už nechce svoje cesty krížiť s vašimi.
HRAJNOHA. Nie, že nechce krížiť svoje cesty s mojimi. On ma ukrižoval! (Spieva.)

Och, ty moja staroba,
prečo si ma podviedla?
Čoho si sa dožila?
Kam si ma to doviedla?
Každý syn raz ublíži.
Ty ma, Bože, pochopíš.
Tvoj syn skončil na kríži.
Môj mňa pribil na ten kríž!

Veru tak. Skôr, ako ho dolapím, porazí ma od zlosti.

OBŽERA (do publika). A mňa zas od hladu a smädu. Počujete ho? Je to najväčší skupáň na svete. Kími ma len nárekmi. Oplakáva mizerný milión – a v trezore mu peniaze hrdza žerie. Hrdzu kími lepšie ako mňa. Chcel by som byť tá hrdza. Načo sú peniaze? Na to, aby sa za ne jedlo, pilo a lumpovalo. Ak mu syn premárnil milión – dobre urobil.
HRAJNOHA (začuje ho). A boli to jeho peniaze?
OBŽERA. Nuž – dali ste mu ich do ruky. Čo si mal myslieť? (Spieva spolu s Hrajnom.)

OBŽERA. Synček sa zabáva –
HRAJNOHA. a ty, otec, pracuj!
Hraj, noha, hraj, noha –
OBŽERA. a ty, druhá, tancuj!
SPOLU. Synček sa zabáva –
a ty, otec, pracuj!
Úbohý Hrajnoha,
život si skracuj!

OBŽERA. Dobré som vám radil, pán Hrajnoha – mali ste to dať polícii.
HRAJNOHA. Ty by si to urobil?
OBŽERA. Ja by som to urobil.
HRAJNOHA. A prečo?
OBŽERA. Nuž – pre krádež.
HRAJNOHA. A keď okradne otca syn, tak to nie je krádež.
OBŽERA. A čo je to?
HRAJNOHA. Rodinná udalosť, ty chmuľo. K rodinným udalostiam sa policajti nevolajú. Aby mi ho ešte, nebudaj, zastrelili na úteku?
OBŽERA. A čo s ním teda chcete urobiť?
HRAJNOHA. Veď ti to celou cestou vravím. Keď ho dolapím, nepotrebujem na to policajtov – sám ho zastrelím. A teba za tie hlúpe rady pošlem do hrobu s ním. (Bije Obžeru.)

4. a 5. OBRAZ VYŇATÉ

6

PETRONELA(*prichádza sprava, nesie domov kôš s potravinami*).

OBŽERA(*ide k nej*). Bujóno džorno! Ako by som vám to vysvetlil, milá trampolína...

PETRONELA. Ale nie! Ďalší rodák! Hovorte po slovensky.

OBŽERA. Rodáčka! A čo ty tu?

PETRONELA. Slúžim.

OBŽERA. Fakt? A koľko ráz denne?

PETRONELA. Rodák, hovorí z vás samorodák. Čo sa to robí, že Rím je dnes plný našincov?

OBŽERA. Nuž – vnikáme do Európy, ako sa dá. Každý po vlastnej osi. Chcel som sa opýtať, či nemáš v košíku kúsok zbytočnej klobásky, moja milá. Môj šéf je najväčší skupáň na svete, celú noc som iba šoféroval a nejedol.

PETRONELA. Bohužiaľ, nesiem iba zeleninu.

OBŽERA. Čosi hrozné! A čo keby som sa z lásky k tebe celkom zmenil? (*Zdvihne dva prsty.*)

Prisahám, že nikdy viac už nebudem jesť úbohé zvieratá a stávam sa vegetariánom. Daj aspoň tej trávy.

PERONELA(*rozosmial ju, dá mu hlávku šalátu, zakýva Filúzovi a vchádza do domu*).

OBŽERA(*vracia sa k Hrajnohovi a Filúzovi s hlávkou v zuboch*).

7

FILÚZ. Milión, to nie je maličkosť. Našinca, ktorý v Ríme rozhadzuje toľké peniaze, by som si musel všimnúť. Len chyba, že dnes je takých viac.

HRAJNOHA. Ach, on ten milión už iste pustil dolu bystrým Tiberom.

FILÚZ. Prísť o peniaze, to je horšie, ako prísť o život. Ale Tiber nie je bystrý, Tiber je lenivá rieka – možno ešte celý milión voda neodniesla. Čo keby sme šli porozmýšľať nad vašim problémom do krčmy?

HRAJNOHA. A veď aj tu vonku je dobre.

OBŽERA(*do publika*). Skupáň, nevravím? Radu by uvítal – ale bojí sa, že bude musieť platiť.

(*Hrajnohovi.*) Vonku je dobre, ale v krčme ešte lepšie. Rodák z Nitry má pravdu. Treba naše stretnutie zapíť.

HRAJNOHA. Hamuj!

FILÚZ. A prečo by hamoval? Netreba zapierať pravú náтуру. Ale možno vás, pane, pätí, že sme sa vlastne ešte poriadne nezoznámili. Som Peter Filúz. Pôsobím v Ríme ako osobný tajomník J.R. Wallibucka, amerického podnikateľa oravského pôvodu.

HRAJNOHA. No nie! To je pre mňa veľká česť. Ja som Ondrej Hrajnoha, obchodník zo Zvolena. Môj syn sa volá Martin Hrajnoha – moje meno nosí, aj keď je z čertovho semena. A toto je môj šofér a bodygard.

OBŽERA. Fedor Obžera.

HRAJNOHA. A ozaj, keď už sme sa predstavili – nevraví vám nič moje priezvisko? Nestretli ste sa s ním v Ríme?

FILÚZ. Nikdy som v Ríme meno Hrajnoha nepočul. Keď nechcete ísť do krčmy, nejdete sa aspoň ubytovať? Tu na okolí sú príjemné lacné penzióny.

HRAJNOHA. A načo? V aute to máme zariadené aj na spanie. A možno ani nebude treba spať. Ak do večera nájdeme syna, večer vyrazíme na spiatočnú cestu.

OBŽERA. Ani si kostru poriadne v hoteli nevystriem. Čo ústa otvorí, to prehovorí skupáň.

FILÚZ. Bodaj by vám šťastie žičilo – sľubujem, že urobím pre vás, čo budem môcť. Ja, inak, mám dnes pomerne šťastný deň.

HRAJNOHA. Vyhrali ste v tombole zájazd do Humenného?

FILÚZ. To nie, ale zamilovala sa do mňa slúžka najväčšej rímskej kur – kur – kurtizány Cicioliny.

Ciciolina býva tamto, v tom paláci, a okienko na slúžkovskej bude dnes v noci otvorené – čo

na to poviete?

OBŽERA. To je tá, čo ma ponúkla šalátom? Naozaj máte šťastie. Aspoň vy sa vystriete v pokoji. Ak sa vo vás nebudú šťavy búriť – lebo určite ponúkne všeličím i vás.

FILÚZ. Vo mne sa šťavy nebúria. Prebíjam sa do toho domu iba kvôli svojmu šéfovi, ktorý by si rád narazil Ciciolinu.

HRAJNOHA. A prečo musíte vy – cez slúžkovské okienko? Prečo on, keď je taký žrebec, nevojde sám a hlavnou bránou?

FILÚZ. Pretože ho už predbehol iný žrebec. (*Z paláca sa ozve rinčanie skla.*) Žrebec v brúsenom skle! Istý bohatý Angličan – volá sa Robin Úd. Je nielen mladší, ale i krajší ako môj šéf.

HRAJNOHA. To teda nezávidím ani vášmu šéfovi, ani vám. S tým sa asi ťažko dá hýbať.

FILÚZ. Peniaze pohnú aj Gerlachom. A je to moja pracovná náplň – ja s tým hýbať musím, inak prídem o miesto. Prepáčte, ale tam práve prichádza môj šéf – musím sa mu chvíľu venovať.

HRAJNOHA. Len sa venujte, a my sa zas rozhlíadneme po Ríme. Kde vás nájdeme?

FILÚZ. Vždy tu nablízku. Tu na námestí.

HRAJNOHA. Výborne. Našli sme tu bezplatné parkovisko – ani my sa odtiaľto nehnevme.

OBŽERA. Skupáň!

FILÚZ. Ak nebudem na námestí, budem v tamtej krčme. Hneď vpravo, keď vojdete.

OBŽERA. Vojdeme.

HRAJNOHA. Nevojdeme. Tam je nadymené. Vonku nás hľadajte.

OBŽERA. Skupáň, skupáň!

(*Hrajnoha a Obžera odídu.*)

8

J.R.WALLIBUCK (*prichádza s mobilným telefónom v ruke. Spieva pod oknami Cicioliny.*)

S E R E N Á D A

O, sole mio,
o, mio sole,
my heart is trembling
s' a vtáča holé.

(*Telefonuje.*) To si ty, Helen?... Nemôžem teraz s tebou dlho hovoriť, miláčik... Mám práve rokovanie o novej investícii... Borja mi za fľašku vodky dohodil tú lodenicu vo Vladivostoku... Čo som mal robiť? Bez fľašky to nešlo. Keď sa rokovanie skončí, zavolám ti... Bozkávam children! (*Pokračuje v speve.*)

My heart is trembling
s' a tenký prúťik,
ó, my love, pusť ma
v ten tichý kútik.

(*Telefonuje.*) To ste vy, pán minister? Zásielka kravát je na ceste. Áno, je medzi nimi aj tá biela so zlatými bodkami – a zlatou ihlicou. Nezabúdam – ale viac nedám. (*Pokračuje v speve.*)

My heart is trembling,
ach, pochop to len!
Ó, my love, pusť ma
povyše kolien.

(*Telefonuje.*) Redakcia? A čo by ste chceli, dušička? Či viem z hlavy Archimedov zákon? ... Nie, to neviem, ale podľa môjho názoru je zbytočný... To je fyzikálny? Aj tak by som ho zrušil – a vaše noviny by som zrušil tiež. (*Pokračuje v speve.*)

My love is trembling.
Zmrzne a pukne.
Ó, my love, pust' ma
pod svoje sukne.

PETRONELA(*ozve sa rinčanie skla, potom sa objaví v okne*). Slečna Ciciolina vám odkazuje, aby ste nerušili nočný pokoj.

J.R.WALLIBUCK.O, Jesus Christus Superstar! Veď je už dávno biely deň.

PETRONELA.Pre vás možno. Ale slečna Ciciolina ešte spí.

J.R.WALLIBUCK.To nemyslíte seriously. Veď už čoskoro sa začne zase zmrákať. Nestačila jej celá noc na to, aby sa vyspala?

PETRONELA.Predstavte si, že nie. Nespí sama. A keď sa v posteli tiesnia dvaja, nevyspia sa tak dobre, ako by sa vyspal jeden – a na druhý deň potom dospávajú.

J.R.WALLIBUCK.A s kým to vlastne miss Ciciolina spí?

PETRONELA.Nie je vás do toho nič. Nepoviem vám to.

J.R.WALLIBUCK.Nemusíte – viem to. Ciciolina spí s tým An gličanom, s tým Robinom Údom. Ale prečo spí s takým mladým násilníkom? Prečo sa ním necháva terorizovať?

PETRONELA.Mladosť a násilie sú dve rôzne veci, pán Wallibuck. Pán Úd slečnu Ciciolinu nijako neterorizuje.

J.R.WALLIBUCK.Akože nie! Sama ste povedali, že sa vedľa neho nevyspí. Nemôže každý z nich spať extra? Nemá azda miss Ciciolina vo svojom bedroome dve postele?

PETRONELA.Budete sa možno čudovať, pán Wallibuck – ale nemá. (*Zmizne v okne, ozve sa rinčanie skla.*)

J.R.WALLIBUCK(*sám*). Och, toto tak nenechám. Veď to je rinčanie brúseného skla. Oni tam v ruji rozbíjajú moje dary. Nedopustím, aby sa Robin Úd váľal s tou, po ktorej túžim ja. Kde vlastne na to vzal, aby si tak lebedil? Kým bude tam, neprestanem ho odtiaľ vyháňať. (*Spieva.*)

O, sole mio,

o, mio sole.

Ja chcem ísť hore.

Angličan, dole!

(*Ciciolina sa objaví nahá na balkóne. J. R. Wallibuck ju sleduje a zároveň telefonuje.*) Áno, pri telefóne J. R. Wallibuck! Ale teraz nemôžem... Viem, že tam vypukla vojna, ale vravím vám, že teraz nemôžem.

(*Ciciolina zmizne a znova sa objaví na balkóne, tentoraz skrytá za veľkou vázou.*)

J.R.WALLIBUCK.O, my love! Predsa len jeden z mojich darov dostal milosť. Smiem dúfať i ja, že dostanem milosť ako tá váza? Zapáchala sa vám?

CICOLINA.Si, si. (*Poleje J.R.Wallibucka tekutinou z vázy.*) Piove. Pioviggina. Arrivederci! (*Zmizne.*)

PETRONELA a ROBIN ÚD(*objavia sa v rôznych oknách paláca a chichocú sa*).

J.R.WALLIBUCK.My God, čo to bolo? Vari ma nepoliala kyselinou?

9

FILÚZ(*objaví sa vedľa neho a privonia k nemu*). Nijaká kyselina. Myslím, že je to dámska voňavka. (*Ešte raz privonia.*) Alebo že by to bol dámsky...

J.R.WALLIBUCK.What? Urobila to do vázy, čo som jej venoval – a potom ma tým poliala?

FILÚZ.Zabudnite na to, mám pre vás aj lepšiu správu.

J.R.WALLIBUCK.Akú?

FILÚZ.Slúžka slečny Cicioliny Petronela bude mať dnes v noci otvorené okno.

J.R.WALLIBUCK.I am interested o miss Ciciolinu a nie o jej slúžku.

FILÚZ.Ale o slúžku sa zaujímam ja. Lepšie povedané ona o mňa.

J.R.WALLIBUCK.Slúžka o teba? Are you sure? Z čoho tak usudzuješ?

FILÚZ.Ked' ma vidí, hned' ju svrbí.

J.R.WALLIBUCK.Wonderful! A ako sa ti podarilo prebudiť u nej ten feeling?

FILÚZ.Sám neviem. Zdriemol som si vedľa nej na lavičke a v spánku som ju zbalil.

J.R.WALLIBUCK.Unbelievable! Ukážeš mi, ktorá je to lavička – i ja si na nej zdriemnem... Ale čo s tým mám ja, ak sa trasie slúžka na teba? My problems to nerieši.

FILÚZ.Rieši. Ked' sa ja dostanem cez slúžkovské okienko do paláca, otvorím vám znútra hlavnú bránu.

J.R.WALLIBUCK.Filúz! Ak je to pravda, zaplatím v krčme hostinu pre teba aj pre všetkých priateľov, ktorých si tam pozveš. O. K., otvoríš mi znútra hlavnú watergate – a potom?

FILÚZ.A potom...

10

HRAJNOHA a OBŽERA.(*sa uberajú znova cez javisko, tentoraz opačným smerom*).

J.R.WALLIBUCK.Pst! Silence, please. Mlč... Tamto sa zakrádajú dve podozrivé indivíduá.

FILÚZ.To sú našinci. Dnes prišli do Ríma. Jednému sa v Ríme stratil syn s peniazmi. Volá sa Hrajnoha. Ten druhý je jeho šófé a bodygard. Ozaj, sľúbil som im pomoc. Nestretli ste sa náhodou aj vy niekde s menom Hrajnoha?

J.R.WALLIBUCK.Nie. No možno ťa oklamali a majú celkom iné poslanie. Radšej zmiznem. Pokiaľ ide o tú hostinu, náš agreement platí. A tvoju story si vypočujem zajtra, keď už budeš mať za sebou aj svoju nočnú action. (*Odíde a ešte raz sa vráti.*) Ale zapamätaj si, Filúz! Ak sa ti nočná action nepodarí, zajtra ti dávam good-bye – a potom už môžeš svoje sľuby vešať na nos inému bossovi – ak nejakého nájdeš. (*Telefonuje.*) Hi, Frank! How are you?... Yes, yes, musíme založiť niekoľko nových companies. Just a moment please! (*Filúzovi.*) Dávam ti poslednú šancu. (*Do telefónu.*) Kde som to prestal? Oh, yes! Companies? To keby som vedel... (*Odíde.*)

FILÚZ.Posledná šanca – hodina tanca. Musím to zvládnuť.

11

HRAJNOHA(*zastaví sa s Obžerom pri Filúzovi*). Ten Rím je ozaj malé mesto. Pred chvíľou sme šli tadiaľto – a zase sme tu. Hovorili ste s niekým o nás, pán Filúz?

FILÚZ.Áno, pravdaže. Konzultoval som váš problém so svojim šéfom, práve odišiel.

OBŽERA.Bol nejaký zamyslený.

FILÚZ.Áno, to viete, companies a podobné problémy – ale aj tak ho váš prípad zaujal.

HRAJNOHA.A čo – pozná sa s mojím synom? Stretol sa tu aspoň s mojím priezviskom?

FILÚZ.Žiaľ – nepozná, nestretol.

HRAJNOHA.Škoda.

OBŽERA.A prečo bol taký mokrý?

FILÚZ.Rozmýšľal nad vaším problémom tak úporne, až sa spotil.

HRAJNOHA.To je od neho veľmi milé.

OBŽERA.Ako sa mu odvdáčíme?

HRAJNOHA(*Obžerovi*). Nemusíme sa nijako, keď nič nevy myslel.

OBŽERA(*do publika, spokojný, že mu zase vyšla provokácia*). Hahaha, skupáň!

FILÚZ.To je pravda, nemusíte sa. A čo vy?

HRAJNOHA.Ani my nič. Darmo sa vypytyjeme každého, koho stretneme. Nevedia.

OBŽERA.A nerozumejú. Vravel som ešte doma – kúpme si taliansky slovník.

HRAJNOHA.Akosi sme na to zabudli.

OBŽERA (*do publika*). Zdal sa mu drahý, skupáňovi.

FILÚZ.Nebojte sa. Taliančina sa na vás sama nalepí. Ved' vaše pátranie sa iba začalo – ani sa nenazdáte, a dostanete sa pravde na stopu.

HRAJNOHA. Vždy, keď si pomyslím na svoj milión, srdce mi stisne a skoro ani netúžim dostať sa na stopu pravde.

FILÚZ. Nech je akokoľvek – budete spokojný, keď nájdete syna, hoci aj bez peňazí.

HRAJNOHA. Stokrát budem spokojnejší, keď nájdem peniaze, hoci aj bez syna.

OBŽERA *(do publika)*. Skupáň, že mu niet páru!

HRAJNOHA. Mimochodom, akože sa to volá ten mladý muž?

FILÚZ. Ktorého myslíte?

HRAJNOHA. Ten, ktorého ste spomínali minule! Ten žrebec v brúsenom skle!

FILÚZ. Ach, ten Angličan. Volá sa Robin Úd.

HRAJNOHA. Úd. Hm. Jeho priezvisko mi nehovorí nič. Ale jeho krstné meno znie podobne ako Martin, tak sa volá môj syn. Veru ani ten Robin svojmu anglickému otcovi asi nerobí veľkú radosť. Veď taká pobehlíca iste nespí s nikým z lásky a zadarmo.

OBŽERA *(do publika)*. Len z lásky by to chcel aj v bordeli, skupánisko!

FILÚZ. Z lásky možno niekedy spí. Ale zadarmo nikdy.

HRAJNOHA. Ktovie či aj ten môj nemárni moje peniaze s podobnou pobehlícou. Ideme sa ešte rozhliadať po Ríme. I vy sa, prosím, rozhliadajte.

FILÚZ. Budem sa. Aj keď – všetci si pri tom rozhliadaní po riadne povykrúcame krky. O pobehlíce nikde nie je núdza – ani v Ríme.

(Spieva.)

O P O B E H L I C I A C H

Na každej strane ulice
narazíš na pobehlíce.
Len kývneš na ne – pobehnú.
Aj cez ulicu prebehnú.

Je to najstaršie remeslo.
A remeslo – to nie je zlo.
Veď v tom sme všetci zajedno,
že remeslo má zlaté dno.

VŠETCI. Remeslo má zlaté dno.

FILÚZ. Toto je motto! No ide o to,
kto to dno dámam pozláti.
Láska je taká: všade ťa čaká,
keď vyzeráš dosť bohatý.

Všetky sa s tebou váľajú,
kým peniažky sa gúľajú.
Keď minieš všetko, odbehnú,
zas cez ulicu prebehnú.

VŠETCI. Remeslo má zlaté dno.

FILÚZ. A pobehlíce ružolíce –
tie vždy ťa dobehnú!

(Hrajnoha a Obžera zase odídu.)

FILÚZ. Good afternoon, mister Úd.

ROBIN (*odpovie len zakývaním, pofajčieva a mlčí*).

FILÚZ. How are you?

ROBIN (*zamyslí sa, pokrúti hlavou, pofajčieva a mlčí*).

FILÚZ (*pre seba*). Veľa toho ten Angličan nenahovorí.

CICCIOLINA (*ozve sa rinčanie skla a objaví sa rozospatá na balkóne*). Robin! Ragazzo mio!

ROBIN (*v ruke sa mu objaví náhrdelník. Zavesí ho Ciccioline na šiju*).

CICCIOLINA. Grazie!

FILÚZ (*pre seba*). Ale ani nemusí, keď zaňho hovoria náhrdelníky. No veď počkaj. Potrebujem len trochu šťastia a jednu noc. A potom uvidíme. (*Odíde.*)

13. OBRAZ VYŇATÝ

14

HRAJNOHA a OBŽERA (*vracajú sa z jednej strany*) a FILÚZ (*vracia sa z druhej*).

HRAJNOHA. Skontrolovali sme pekných pár pobehlíc...

OBŽERA. Iba z diaľky. (*Do publika.*) Skupáň!

HRAJNOHA... a stále sa nám nedarí, pán Filúz, naďabíť na stopu môjho syna. A vám?

FILÚZ. Zatiaľ ani mne nie.

HRAJNOHA. Začul som, že sa s kýmisi zhovárate – a nevidím tu nikoho.

FILÚZ. Zhováral som sa s pánom Robinom Údom. Bol na balkóne. Ukazoval mi náhrdelník, čo práve kúpil pre Ci ciolinu.

HRAJNOHA. Za koľko?

FILÚZ. Neviem, koľko stál celý, ale každá perla na ňom bola hodna aspoň dvesto dolárov.

HRAJNOHA. Ech, doparoma, toľko sa tu platí za tie veci? V Ríme je drahota. Radšej zomriem, než by som mal za to takto platiť.

OBŽERA. Lebo ste skupáň – vy sa radšej znova oženíte.

HRAJNOHA. Odkedy som ovdovel, stokrát som sa mohol oženiť – ale hrôza i pomyslieť, že by som splodil ďalšieho syna. Šľak ma ide trafiť, keď si len predstavím, že aj ten môj niekde takto rozdáva perlové náhrdelníky – a za moje peniaze.

OBŽERA. Keď sa obávate, že by sa vaše peniažky mohli zmeniť na perly, prečo ste ich radšej nezverili mne?

HRAJNOHA. Ešte to. To, na čo by si ich premenil ty, by sa na šnúрку navliecť nedalo.

OBŽERA (*do publika*). Ani to onô mi nedožičí, skupáň!

FILÚZ. Dnes už nič nevyriešite. Aj mňa čaká hlavná práca až v noci. A teraz je čas na večeru.

Chcete sa so mnou poradiť o ďalšom postupe? Nevládzem nalačno. Určite dostaneme ďalšie dobré nápady pri dobrej pečeni a dobrom víniku.

OBŽERA. V živote som sa nestretol s krajšou myšlienkou. Nech je požehnané mlieko, ktoré si cical. Nech je blahoslavená zem, po ktorej kráčaš. Z tvojich úst vyteká med. Len či toho skupáňa dostaneme do krčmy?

HRAJNOHA. Robte si, čo chcete. Ale do krčmy sa ide po schodoch – a ja som taký ustatý, že po nich nevyjdem.

OBŽERA (*Filúzovi*). Vravel som. Skúpost' mu nohy zväzuje – skúpy je i na kroky do krčmy, lebo sa bojí, že oslepne od hrôzy, keby tam náhodou uvidel účet.

FILÚZ (*Obžerovi*). Pomôžeme mu. (*Hrajnohovi.*) Pán Hrajnoha, vraví sa, že v núdzi poznáš priateľa, a akých lepších priateľov tu máte okrem nás? My vás neopustíme, my vás veru hladného a smädného na ulici nenecháme. Keď nevládzete do krčmy na nohách, vynesieme vás na rukách.

HRAJNOHA (*vzpiera sa*). Nie! Ešte sa vám vyšmyknem, spadnem a dolámem sa.

OBŽERA. Keby ste sa dolámali, lekár by vás musel dávať dohromady, stálo by to peniaze – a to

vaše skupánske kosti vedia, len tak ľahko sa nedolámu.
FILÚZ.A v tejto krčme nám nalejú aj na sekeru. Keď sa zajtra všetko dobre skončí – môj šéf to vyrovná. Sľúbil zaplatiť hostinu pre mňa aj pre mojich priateľov.
HRAJNOHA.Počujem dobre?
FILÚZ.Počujete dobre. Tak vezmeme vás na ruky?
HRAJNOHA.Netreba. Zlepšilo sa to. Myslím, že zájdem do krčmy aj na vlastných.
OBŽERA(*búcha na krčmu*). Hééééj! Otvárajte.

15

DI BARBORA(*vychádza*). Chi e? Chi diavólo urla qua? Vi daro tutto. Alogiate, qua da me: antipasto sguazetto alla tedescha. Vin da Corsica e Clareti di Francia...
FILÚZ.A bryndzové halušky nám neurobíš, Vincko?
DI BARBORA.Doparoma, Filúz, to si ty? Vari vedieš našincov?
OBŽERA.Ja odpadnem. Krčmár, vari i vy ste našinec?
DI BARBORA.No a nie? Som Vinco Di Barbora z Kiripolca. Filúz vám to nepovedal?
FILÚZ.Chcel som, aby to bolo prekvapenie.
HRAJNOHA.A aj bolo. Rodák sa vyučil vo svete za krčmára! A kde ste sa vyučili, rodák?
DI BARBORA.Nuž kde sa vyučil za krčmára rodák? V krčme. A doma čo? Tatry stoja?
HRAJNOHA.Stoja, iba Kriváň sa trochu nakláňa.
DI BARBORA.A pieseň o bývalej haluške si ešte niekto na Slovensku spieva?
HRAJNOHA.Prečo niekto? Všetci ju spievajú. Vedia ju aj všetky malé deti.
OBŽERA(*do publika*). Aj všetci starí skupáni.
FILÚZ.Veď ani my rodáci v širom svete sme ju ešte nezabudli.
(*Skôr, ako vojdú do krčmy, si ešte zaspievajú.*)

B Ý V A L Á H A L U Š K A

FILÚZ.Sedí hmhm na polici, hej!
HRAJNOHA.Obzerá sa po ulici, hej!
OBŽERA.Omylom ho hore dali, hej!
FILÚZ.Ministrom vymenovali, hej, hej, hej, hej!

VŠETCI.Sedí hmhm smradľavé,
cylinder má na hlave.
Sedí a spí.
Sedí a hajušká
bývalá haluška,
sedí hmhm smradľavé,
sedí a spí.

FILÚZ.Na ulici národ prosí, hej!
HRAJNOHA.,,Pán minister, robte čosi, hej!“
OBŽERA.Pán minister prebúdz sa, hej!
FILÚZ.,,Zabíte mi najprv prasa, hej, hej, hej, hej!“

VŠETCI.Sedí hmhm smradľavé,
cylinder má na hlave.
Sedí a spí.
Sedí a hajušká
bývalá haluška,
sedí hmhm smradľavé,
sedí a spí.

FILÚZ.Zabíjačku nosia všetci, hej!
HRAJNOHA.,,Pán minister, riešte veci, hej!“
OBŽERA.Pán minister nemá času, hej!
FILÚZ.,,Dajte najprv piva basu, hej, hej, hej, hej!“

VŠETCI.Sedí hmhm smradľavé,
cylinder má na hlave.
Sedí a spí.
Sedí a hajušká
bývalá haluška,
sedí hmhm smradľavé,
sedí a spí.

FILÚZ.Doniesli mu okrem klobás, hej,
HRAJNOHA.fľaškového piva sto bás, hej!
OBŽERA.,,Budete nás teraz chápať, hej?“
FILÚZ.,,Nechajte ma teraz chrápať, hej, hej, hej, hej!“

VŠETCI.Sedí hmhm smradľavé,
cylinder má na hlave.
Sedí a spí.
Sedí a hajušká
bývalá haluška,
sedí hmhm smradľavé,
sedí a spí.

FILÚZ.Rozbehli sa po palicu, hej!
HRAJNOHA.Uderili na policu, hej!
OBŽERA.Pán minister padal rovno, hej!
HRAJNOHA.A na zemi zas bol hmhm, hej, hej, hej, hej!

VŠETCI.Leží hmhm smradľavé
za latrínou v pŕhlave,
leží a spí.
Tak sa vždy vyvalí
minister bývalý.
Leží hmhm smradľavé,
leží a spí.

(Vojdú do krčmy, odkiaľ sa ďalej ozýva ich spev. Je noc.)

16

FILÚZ(*vykízne z krčmy*). Spievajú o dušu, nebudem im chýbať. Kým zbadajú, že tam nie som, budem nazad. A medzitým sa chopím svojej poslednej šance...

(Prebehne cez námestie, vyšvihne sa do pootvoreného okna na paláci.)

17

(V okne sa nerozsvieti , nevidíme, čo sa za ním deje, počujeme len hlasy.)

FILÚZOV HLAS.Petronelka!

PETRONELIN HLAS.Pán Filúz!

FILÚZOV HLAS.Tykaj mi, veď je tma.

PETRONELIN HLAS.Peťko!

(Hudba.)

FILÚZOV HLAS.Ale teraz sa už budem musieť pobrat' do práce.

PETRONELIN HLAS.Do práce? Veď je noc.

FILÚZOV HLAS.Dnes pracujem v noci. Do rána musím urobiť svojmu šéfovi cestičku do postele tvojej šéfky – inak som na dlažbe.

PETRONELIN HLAS.To sa ti ťažko podarí, keď s ňou spáva a dary jej dáva Robin Hood.

FILÚZOV HLAS.Veď to. Videl som dnes ten náhrdelník. Kde vôbec na to ten chlap berie?

PETRONELIN HLAS.I ja nad tým často rozmýšľam. Kto vie, či on nespáchal tú veľkú vlakovú krádež, o ktorej sa tebe, Peťko, iba sníva.

FILÚZOV HLAS.Ako si prišla na taký nápad, Petronelka?

PETRONELIN HLAS.Jednoducho. Prečo inak by si zmenil meno?

FILÚZOV HLAS.Čože? On sa nevolá Robin Úd?

PETRONELIN HLAS.Veru nie.

FILÚZOV HLAS.Odkiaľ to vieš?

PETRONELIN HLAS.Keď som upratovala jeho izbu, otvorila som raz kachle, v ktorých sa nikdy nekúri – a objavila som v nich skrýšu! Vypadla odtiaľ jeho legitimácia. Pozrela som sa na ňu a zistila som, že Robin Úd sa vôbec nevolá Robin Úd.

FILÚZOV HLAS.Ako? Ako sa volá?

PETRONELIN HLAS.Poviem ti to – ale až o chvíľu.

(Hudba.)

18

(Zuzka a jej stará mať prifrčia na motocykli, Zuzka vyzerá v kombinéze a prilbe ako mládenec. Jej starej materi vykúka spod kombinézy ľudový kroj.)

ZUZKA(zoskočí z motocykla). Tak! A sme v Ríme.

STARÁ MAŤ. Zuzka, Zuzička, veď my sme tuším leteli.

ZUZKA.A keby aj – pristáli sme so zdravou kožou, stará mama.

STARÁ MAŤ. To je pravda. Bála som sa, že zažijem ešte na staré kolená druhú ťažkú haváriu, ale nestalo sa to.

ZUZKA.A kedy si zažila prvú?

STARÁ MAŤ. Pred šesťdesiatimi rokmi, keď sa splašili kone a vypadla som konča dediny z rebriniaka. Vtedy som mala zlomené štyri rebrá.

ZUZKA.A potom vraj, že život je čoraz nebezpečnejší. Teraz máš rebrá celé. Zato ja svojmu snúbencovi Martinovi Hrajnohovi rebrá dolámem, ak ho tu dolapím pri nejakej babe.

STARÁ MAŤ. Aby si nebola prekvapená, keď ho nájdeme kľáčať v chráme svätého Petra.

ZUZKA.Zrátam mu to aj tam – prečo sa neozval, odkedy odišiel? Nenapísal, nezavolať. A nielen mne – ani vlastnému otcovi-vdovcovi. Akoby nikdy nevynašli telefón.

STARÁ MAŤ. Chlapi sú takí. Len vytiahnu päty z rodného chotára – zabudnú aj, ako sa volajú, a keby nie nás žien, nikdy by si už ani nespomenuli.

ZUZKA.No i tak neviem, či dobre robím, že som sa vybrala naháňať ho po Ríme. Iné dievča by to nespravilo.

STARÁ MAŤ. Ale ty si iná, ako iné dievky – a on, nevďačník, ani netuší, akú rúču ženu bude mať, ak sa spamätá a vráti sa a vezme si ťa. Aj ja som bola iná ako ostatné. Tie nevedeli nič inšie, len celé dopoludnie vylihovať. A keď sa už pozviechali, dve slúžky ich nestačili obliekať a pruciaky im zapínať. Celé doobedie si čuchrali vlasy pred zrkadlom a vešali na seba ozdôbky.

Do kade voňavú vodu nalievali, paprčky si v nej plačkali, potom chvíľu hodváb na kľbo navíjali, v košíčku sa pohrabali, to šifonier otvorili, to šifonier zatvorili – a to bola celá ich robota. Iba jedna bola šikovná do roboty – a to som bola ja. A takisto ako ty som nečakala, kedy sa tvoj starý otec zo zábavy v susednej dedine vráti, a keď týždeň nechodil, sadla som na voz, šibla do koní – a poďho poňho.

ZUZKA. A dolapila si ho pri nejakej ochechuli?

STARÁ MAŤ. Dolapila som ho iba pri opici – a vedela som, že na čo sa on nebude pamätať, na to i ja môžem zabudnúť. Zapamätaj si, že chlap, keď je o chlpa od čerta lepší, už je dobrý, no keď má byť hlavou rodiny, treba mu prirobiť krk.

ZUZKA. Veď mu ho ja prirobím – len aby bolo komu. To, že sme do Ríma došli, ešte neznamená, že sme ho už našli. Čo budeme teraz robiť?

STARÁ MAŤ (*medzičasom sa už vyzliekla z kombinézy a má na sebe len bohato vyšívany ľudový kroj*). Mám dobrý nápad, bejbi. Zapálme si! A potom si postavíme stan.
(*Zapália si po cigarete. Z krčmy sa ozýva spev.*)

19

(*V Petronelinom okne sa zažne svetlo.*)

FILÚZOV HLAS. Ale teraz sa, Petronelka, vari už len dozviem, ako sa v skutočnosti volá ten Angličan Robin Úd?

PETRONELIN HLAS. Ten Robin Úd vôbec nie je Angličan. Predstav si, že aj on je náš rodák a v skutočnosti sa volá... (*Šepká mu to.*)

FILÚZ (*vzápätí už sedí na okennom ráme s nohami do ulice*). No nie! To je informácia za milión. Zbohom!

PETRONELA (*aj ona sa objavuje za oknom*). Keď je to informácia za milión, nezaslúžim si, Petko, aby si ešte ostal?

FILÚZ. Zaslúžiš, Petronelka, zaslúžiš – ale aj zajtra je noc. (*Vyskočí z okna.*)

20

(*Je už hlboká noc, ale z krčmy sa ešte ozýva slovenský spev.*)

FILÚZ (*započúva sa, rozbehne sa za spevom, ale potom sa zastaví, keď zbadá dve fajčiace postavy. Priblíži sa a pozrie si motorku*). Pekný stroj. A má zvolenské číslo. S našincami sa dnes v Ríme roztrhlo vrece. Čo tu porábate, mládenci?

ZUZKA (*hrubším hlasom*). Mládenec som len ja – toto je stopárka.

FILÚZ (*prezerá si znalecky starú mať*). Na noc je dobrá. Ale radím ti – ráno si ju už veľmi neprezeraj. Ja som Peter Filúz. A ty?

ZUZKA (*hrubším hlasom*). Hovorte mi Lojzo. Prinášam sem do Ríma dôležitý odkaz istému Martinovi Hrajnohovi. Neviete, kde by som ho našiel?

FILÚZ. Si už druhý, kto sa ma dnes na to pýta. A od kohože mu prinášaš odkaz?

ZUZKA (*hrubším hlasom*). Od jeho otca, obchodníka zo Zvolena.

FILÚZ (*hvízdne si*). Potom si zaspal vývoj, milý Lojzo. Lebo starý Hrajnoha je tu už sám osobne.
(*Ukáže na krčmu.*) Počuješ, ako vyspevuje hen v krčme? To on bol ten prvý, kto sa ma vypytoval na synčeka Martina.

ZUZKA (*hrubším hlasom*). A poradili ste mu, kde ho má hľadať?

FILÚZ. Ešte nie, ale myslím, že mu zajtra dám veľmi dobrú radu.

ZUZKA (*hrubším hlasom*). A prečo nie už dnes? A prečo len jemu, a nie aj mne?

FILÚZ. Tebe môžem tak akurát poradiť, na čo si máš dať pozor, aby si sa aj ty nestratil v Ríme ako Martin Hrajnoha.

ZUZKA. Na čo si mám dať pozor?

FILÚZ.Na meno, Lojzo. Na to svoje meno Lojzo, Lojzo. V Ríme sa ani nenazdáš – a hneď sa začneš volať inak, než si sa volal na Slovensku. A už si stratený.

ZUZKA.Mne sa to nemôže stať.

FILÚZ(*pošteklí Zuzku*). Nie, Lojzo?

ZUZKA.Nie, pán Filúz. A iste sa to nestalo ani Martinovi Hrajnohovi. Prečo by si on menil také krásne slovenské meno, prečo by to robil?

FILÚZ.Máš pravdu, Lojzo. Kto si meno zmeniť nechce, ten si ho nezmení. Ty, Lojzo, vidím, si chlap. Ty ostaneš naveky Lojzom. (*Vojde do krčmy. Keď otvára dvere, spev na okamih zase zosilnie, vyletí útržok piesne.*)

... Sedí a hajušká
bývalá haluška...

(*Keď dvere zatvorí, spev zase zoslabne.*)

.....

II. ČASŤ

Scéna ako v I. časti. Zmena je iba v osvetlení. Je hlboká noc. Všade je zhasnuté, iba v krčme sa ešte svieti. A vedľa zaparkovanej motorky stojí stan.

21

DI BARBORA(*vyhadzuje hostí*). Vi daro tutto! A teraz všetko zaplaťte – a domov! Il tempo cambia, fa freddo, tira un venticello, il plenilunio – už pomaly bude svitať a aj ja sa potrebujem vyspať, rodáci.

HRAJNOHA(*vytacká sa*). Ale no tak, rodák Di Barbora! Boli sme k tebe pozvaní.

DI BARBORA.Ieri sera! Oggi, domani, mai! Včera večer. Dnes, zajtra, nikdy. Ja som vás veru zadarmo jesť a piť nepozýval.

OBŽERA(*vytacká sa*). Hej, rodák, ver rodákovi. Keby sme neboli pozvaní, môj starý by do tvojej krčmy nevročil. On je totiž strrrrrrašný, ale strrrrrrašný skupáň!

HRAJNOHA.To je svätá pravda. (*Spieva.*)

Skupáň som a skupáň budem,

čierne čižmy nosiť budem.

A než by som mal vkročiť niekde, kde by som musel platiť, dám si radšej odrezat' nohy aj s čižmami.

OBŽERA.A čižmy si potom môžem vziať ja?

HRAJNOHA.Môžeš, ale musíš mi za ne zaplatiť ako za nové. Doplatoč po odrezaní nôh – preddavok mi zaplať hneď teraz. (*Natrčí dlaň.*)

OBŽERA(*napľuje mu do nej*). Pfuj, šéfko! Že sa nehanbíte takto ma zdierať. Ved' nijaké čižmy na nohách nemáte.

HRAJNOHA.Na neodrezaných nemám, ale na odrezaných budem mať. Zaplať plnú sumu hneď, a môžeš si čižmy potom vziať aj s mojimi nohami. (*Natrčí druhú dlaň.*)

DI BARBORA(*napľuje mu do druhej*). Pfuj. Radšej rátať, ako tárať. Quanti ne abbiamo oggi? Koľkého je dnes? Vlastne už je zajtra. Povedzte, kto vás pozval?

HRAJNOHA.Kto nás pozval, Obžera?

OBŽERA.No kto. Ten čo bol s nami.

HRAJNOHA.Viem, že bol s nami, keď nás pozval. Ale ako sa volal?

OBŽERA.Také hudobnícke meno mal. Nôta! Nie, Nôta nie. Bubenko? Nie, ani Bubenko. Zdá sa mi, že Hudák.

HRAJNOHA.Hudák? Prečo by mal platiť chudák Pišta Hudák, keď ten ani nie je v Ríme? Už to mám! Gajdoš sa volal ten, čo nás pozval. Áno, Gajdoš.

DI BARBORA.Quando é nato? Kedy ste sa narodili? Včera? Nijaký Gajdoš s vami nebol. Bol s vami iba pán Filúz.

HRAJNOHA.No ved' vravím. Gajdoš Filúz.

OBŽERA.Áno, pravda je. Skupáň neklame. Pán Filúz nás pozval.

DI BARBORA.Alla perfezióne! A kde je?

HRAJNOHA.Už si išiel ľahnúť.

DI BARBORA.Alla peggióre! Budete musieť zaplatiť vy, keď pán Filúz už odišiel.

HRAJNOHA.Kto vraví, že odišiel?

OBŽERA.Skupáň vraví zase pravdu. Pán Filúz si išiel ľahnúť – ale neodišiel. Tam pod stolom leží. (*Ukáže cez otvorené dvere smerom do krčmy.*)

22

DI BARBORA(*vráti sa do krčmy a vzápätí z nej vyhadzuje aj rozo spatého Filúza*). Entrata! Uscital! Birra, vino, aranciata! A ozaj je to tak. Filúz, vstávaj, prebuď sa. Ja ťa pod stolom nepotrebujem – ale najprv zaplať.

FILÚZ.Stačilo, Petronelka. Nechaj ma spať, nevládzem tak často.

DI BARBORA.Pronto soccorso, Filúz. Pozval si si hostí – tak teraz za nich aj za seba zaplať.

FILÚZ(*dezorientovane sa tacká*). Čože? Pozval som si hostí?

HRAJNOHA.Áno, pozvali ste si nás, pán Filúz.

OBŽERA.Pozvali ste nás – veď vraj to bude na sekeru a váš šéf to zaplatí. Dobre si to môj skupáň pamätá.

FILÚZ.Nie. Na nič také si nespomínam. (*Dá sa na útek. Pri úteku narazí hlavou do stĺpa a náhle vytriezvie. Na jeho tvári sa objaví široký usmev.*) Ba áno. Stačil malý otras mozgu a už si spomínam. Áno, pozval som si hostí na sekeru. Je to tak, všetko platí môj šéf. Čo máš proti tomu, krčmársky kráľ?

DI BARBORA.Niénte! Nič. Keď má platiť šéf, nech platí! A kde je ?

FILÚZ(*pokojuje sa poobzerá*). Kde by bol? Tam je. (*Ukáže pod balkón.*)

VŠETCI(*pozrú sa tým smerom*).

23

J.R.WALLIBUCK(*vynorí sa z tmy*). A čo keby som jej pre zmenu zaspieval nejakú našu? (*Spieva.*)

Ď A L Š I A S E R E N Á D A

Kdeže ideš, Čičolinečenko?
Do stodoly na zelené senko!

(*Telefonuje.*) To si ty, Helen? Nemôžem s tebou teraz hovoriť veľmi nahlas, som v Sixtínskej kaplnke. Vymaľoval to tu nejaký Majkl Andželo, je dobrý. Ak mi ostane čas, skočím za ním a nejaký obrázok od neho kúpim... Pravdaže pre teba. Ozvem sa, miláčik. Bozkávam children. - (*Pokračuje v speve.*)

Nezatváraj dverečká za sebou –
Čičolina, ja idem za tebou!

(*Pozerá nahor a nastavuje holú hrud'*.) A keby si aj dverečká zavrela, aspoň ma polej. I love you, a aj všetko, čo z teba pochádza a vychádza. Nič mi neprekáža, všetko mi vonia. Polej ma. No tak. Aleluja, polej uja.

24

ROBIN(*vybehne v trenírkach z brány a kopne J.R.Wallibucka*).

J.R.WALLIBUCK.Just a moment! Hneď sa vám budem venovať, ale teraz mám dôležité rokovanie. (*Dáva sa na ústup.*)

ROBIN(*smeje sa a zmizne zase v bráne*).

25

J.R.WALLIBUCK(*telefonuje a pri tom prichádza pred krčmu*). J.R.Wallibuck. S kým hovorím?... To ste zase vy? Ešte vás nezrušili?... A čo by ste chceli vedieť? Nejaký dramatický zážitok z Ríma? Nuž, zatiaľ som nemal nijaký. Ale budete ho mať vy, ak ma neprestanete otravovať. (*Dotelefonuje.*)

DI BARBORA.Silenzio! Dramatický zážitok ešte iba príde.

J.R.WALLIBUCK.Kopali do mňa, akoby som bol futbalová lopta. Čo ešte dramatickejšie by som mal v Ríme dnes zažiť?

DI BARBORA.Ecco lo scontrino. Mám tu pre vás účet.

J.R.WALLIBUCK.Aký účet? Nič som u vás nekonzumoval.

DI BARBORA.Favorisca! Prego! Prosim, nech sa páči. (*Podáva mu účet.*) Vy ste nekonzumovali, ale zato váš tajomník pán Filúz a jeho hostia hej.

J.R.WALLIBUCK.Filúz! Čo si mám o tom myslieť?

FILÚZ.Že sme sa tak dohodli. Ja vám znútra otvorím bránu k slečne Cicioline – a vy zaplatíte poriadnu hostinu.

J.R.WALLIBUCK.A ty chceš povedať že tá brána je otvorená? Ten anglický terorista s nožom Robin Úd, ten mi vari pod bránou povedal „you are welcome, sir“?

FILÚZ.Nie je to anglický terorista, nevolá sa Robin Hood a nikdy vás už nebude ohrozovať nožom ani iným nástrojom.

J.R.WALLIBUCK.Very interesting information! Kde si ju vzal?

FILÚZ.Vydržte do rána a nechajte sa prekvapiť. Teraz mi len pomôžte prilepiť bradu, pretože mám zaujímavý plán.

HRAJNOHA(*pomáha mu s bradou*). Načo brada, aký plán? Aj mňa to zaujalo!

OBŽERA(*do publika*). Všetko, za čo nemusí platiť, skupáňa zaujíma!

FILÚZ.Zajtra ste pánom situácie, šéfko! Zajtra už spíte s Ci ciolinou vy!

J.R.WALLIBUCK.Ak je to pravda... (*Platí.*)... tu sú peniaze, krčmár.

DI BARBORA.Gracie, gracie, thank you very much, ďakujem pekne.

J.R.WALLIBUCK.Ale za svoje money mám teraz jedno želanie. Taký som napätý, že dnes už oka nezavriem. Poďme do krčmy once again! A do rána sa už nerozídme! Dúfam, že krčma ešte nie je closed?

HRAJNOHA.Klozet, to je dobrý nápad.

OBŽERA(*do publika*). Klozetu sa zažiadalo skupáňovi! A ani tam nezaplatí – a ešte aj rolku papiera ukradne.

DI BARBORA.Moja krčma is open! É un quattro alle tre! Je trištvrte na tri – ale keď sú hostia pri peniazoch, ani som nestihol zavrieť, a už znova otváram. Len smelo vstúpte a vyčkajte u mňa svitanie. Passaggio non custodito!

VŠETCI(*zamieria znova do krčmy a spievajú*).

FLAMENDERSKÁ

Čoskoro bude svitať.
Flamendri, poďme vítať
do krčmy bodré svitanie.
Neoplatí sa spávať,
keď ráno treba vstávať.
Kto nespál, metál dostane.

Ten metál za zásluhy
sú pod očami kruhy –
tie kruhy neba modrejšie.
Flamendri, pred zrkadlom
lúčme sa porekadlom:
„Ráno je večera múdrejšie.
A bodrejšie.
No hlavne modrejšie.“

(*Všetci zapadnú do krčmy, ozýva sa odtiaľ ďalej ich spev.*)

(Svitá. Zo stanu vystrčí hlavu Stará mať.)

STARÁ MAŤ. Ak som počúvala dobre, tak to, čo som počula, je veľmi dobré. Zuzka, počula si to aj ty? *(Do publika.)* Nie! Vnučka ešte spí. Nech sa len vyspí. Mám dojem, že ráno čaká veľké prekvapenie nielen na pána J.R.Wallibucka – ale aj na otecka Hrajnohu, aj na našu Zuzičku. Pre mňa ani pre vás to až také prekvapenie nebude. Dovtípili sme sa už, kto sa skrýva pod menom Robin Úd i kde sa skrýva ten veľký zbojník, čo ozbíjal aj vlastného otca, mladý Martin Hrajnoha. Lenže táto hra beží podľa takých istých pravidiel, podľa akých beží aj život. Kto zbíjal, vieme – a nepovieme. Pravdaže, nemám na mysli drobné krádeže – pri tých zlodejovi klepnú po prstoch hneď. Mám na mysli tie veľké zbojníctva. *(Spieva.)*

O MALÝCH A VEĽKÝCH ZBOJNÍCTVACH

Keď ukradne niekto niekde v parku ľaliju,
hneď ho berú policajti, hneď ho zašijú.
Keď ukradne ale niekto mestu celý sad,
zápisnicu nevie zrazu nikto napísať.

Zavrú ťa za jeden banán, jednu papriku,
zavrú toho, kto vykradne jednu trafiku.
No keď niekto vyrabuje komplet celý štát,
ešte ho aj chvália, že ten štát mal asi rád.

Kto rozkradne štát, mal ho asi rád.
Podvodník, čo pustil k vode
hory, doly, banky, lode,
ten nakoniec ešte bude
na podstavci stáť.
Kto rozkradne štát, mal ho asi rád.
Keď nás všetkých orabuje niekto o všetko,
vtedy je to bez žaloby, je to bez svedkov.
A preto sa nečudujte, že aj v tejto hre
tak dlho vás napíname tým, čo každý vie.

A možno to tak má byť. Veď aj ja som celá netrpezlivá, ako sa to bude vyvíjať, keď konečne praskne, že Robin Úd je vlastne...

(Vyjde slnko, dvere na krčme sa otvoria a Stará mať zmizne v stane.)

27

(Filúz vyjde z krčmy a za ním sa vystrčia zvedavé hlavy jeho spoločníkov, ktorí sledujú, ako sa bude vyvíjať ohlásený plán.

Zo stanu takisto vystrčia zvedavé hlavy Stará mať a Zuzka.)

FILÚZ*(premaskovaný za zlatníka Lozorna sa blíži k palácu.
Zabúcha).*

PETRONELA*(rozospatá sa objaví vo svojom okne).*

Che cosa é quésto? Kto je tam?

FILÚZ.To som ja, zlatník Lozorno!

PETRONELA.Pán Lozorno, vari aj vy ste rodák?

FILÚZ.Nie, ale naučil som sa vašu riečicu, keď som študoval v Bratislave na umelej priemyslovke!

PETRONELA.Pán Lozorno! A čo vám zlato nedovolí spávať? Prečo búchate na našu bránu

uprostred noci?

FILÚZ. Už je ráno, dušička! Nemôžeš zavolať mladého chvosta, ktorý spí s tvojou paňou?

PETRONELA. Noc alebo ráno – čert ako diabol. Prečo teda búchate ráno? Moja pani aj jej hosť dlho do noci čítali Pieseň Šalamúnovu, teraz to dospávajú – nemôžete prísť popoludní?

FILÚZ. Môžem, dušička – ale nevediem, či ešte popoludní budem mať ten krásny prsteň s najväčším diamantom v Ríme, čo pre tvoju pani objedal jej chvost, pán Robin Úd.

PETRONELA. A prečo by ste ho nemali? Čo je vo veci?

FILÚZ. Lewinská je vo vreci, dušička. Okolo obeda sa u mňa ohlásila jedna Američanka. Volá sa Monika Lewinská a priletí z Ameriky len kvôli tomu prsteňu. Chce ho za každú scénu. A viete, aké sú Američanky. Keď si raz niečo vezmú do hlavy, nikto im to z tej hlavy nevyberie – aj americký prezident by o tom vedel rozprávať.

PETRONELA. Čo to nepoviete hneď? Hneď zobudím pána Úda. *(Petronela zmizne.)*

ROBIN *(objaví sa na balkóne)*. Hm?

FILÚZ. Dobrý deň, pán Úd. Som zlatník Lozorno a idem za vami vo vreci toho prsteňa, ktorý ste si u mňa objedali pre slečnu Ciciolinu.

ROBIN *(krúti odmietavo hlavou)*.

FILÚZ. Vidím, že máte nielen balkón, ale aj okno. To sa stáva aj mladému chlpcovi, keď si prihne.

Nezahmlievam vám to. Ale buďte si čistý, že ja sa na vašu objednávku pamätám dobre.

ROBIN *(krúti odmietavo hlavou)*.

FILÚZ. Ako myslíte. Je to prsteň s najväčším diamantom v Ríme a okolo poludnia sa ohlásila Monika Lewinská – za každú scénu ho chce kúpať.

ROBIN *(rozhodí rukami, že nemá proti tomu nič)*.

FILÚZ. Mám jej ho predat'? Mohol by som – lenže všetko sa vo mne proti tomu zúri! Musel by som ten prsteň zväčšovať. Monika Lewinská je trochu pri telese, dva prsteníky slečny Cicioliny sú ako Monikin jeden. Ale čo sa dá rozbiť – budem sa s tým musieť zmierniť. Teda nechcete ho?

ROBIN *(krúti odmietavo hlavou)*.

CICOLINA *(vybehne nahá s plačom na balkón a ukazuje holý prsteník)*. Povero l'anularo mio!

L'anularo nudo! Fo desidero l'anello!

ROBIN. Ciciolina! *(Tlačí ju nazad do izby.)*

FILÚZ. Ach, ženské slzy, to bol vždy trháč pre moje srdce – radšej už pôjdem! Opáčte, že som vás kvôli tomu prsteňu nudil zo sna. Arrivederci. *(Odchádza.)*

ROBIN *(vybieha z brány)*. Hej! Počkajte!

FILÚZ *(zrýchľuje a zastane až pred krčmou)*.

ROBIN *(dobieha ho)*. Chcem ten prsteň!

FILÚZ. Na moju duchnu, rajtoval som s tým. Ale čo to počujem, pán Úd! Vy Angličan – a hovoríte tak dobre po slovensky?

ROBIN. Nad tým sa teraz nepozastavujte a predajte mi ten prsteň.

FILÚZ. Ale je to veľmi milý prsteň, pán Úd! Teda chcem povedať, že je veľmi drahý.

ROBIN. To je mi jedno, pán Lozorno. Aj tak ho od vás kúpim na dlh – pretože peniaze momentálne už nemám nijaké.

FILÚZ *(zastane tesne pred vchodom do krčmy a kričí)*. Vy už nemáte nijaké peniaze, pán Úd? No nenahnívajte sa, to ja potom ten prsteň vám nemôžem, pretože v takom nápade, že nemáte peniaze...

ROBIN. Pš! Nekričte tak, preboha. Prsteň musím mať. Povedal som, že momentálne! Momentálne som bez peňazí – ale každý deň čakám, že ku mne dorazia.

FILÚZ. Odkiaľ a od koho vás peniaze dorazia?

ROBIN. No predsa zo Zvolena. Od otecka!

28

HRAJNOHA *(vyrazí z krčmy)*. Galgan! Ja ti dám peniaze, čo majú doraziť od otecka zo Zvolena. A kde je milión, s ktorým som ťa poslal do Ríma?

FILÚZ *(do publika)*. Evviva! Môj plán vychádza. Toto stretnutie otca a syna som nielen narafičil –

ale presne takto som si ho aj predstavoval.

ROBIN(*do publika*). Preboha, otec je v Ríme. Vianočné prekvapenie – a ani nie sú Vianoce.

(*Hrajnohovi.*) O čo ide?

HRAJNOHA. Ty sa pýtaš? Môj milión si tu premárnil s ľahkými ženami, a teraz sa pýtaš „O čo ide?“

Anglické meno Robin Úd si si dal, poctivé slovenské meno Hrajnoha si zaprel – a myslel si si, že ťa pod anglickým menom v Ríme nikdy nenájdem. Ba možno si si aj myslel, že som už starý, nevládny, a že vôbec nebudem mať sil ísť ťa hľadať, ale veľmi si sa prerátal. Našiel som ťa.

ROBIN. Lozorno, za toto vám vytrhám všetky fúzy. (*Strhne Filúzovi fúzy.*) Ach tak, to ste vy, Filúz.

Podarilo sa vám chytiť ma do pasce. No veď vám to vrátim, len sa musím najprv z pasce dostať von. (*Prilepí si fúzy. Hrajnohovi.*) Pozrite sa na mňa lepšie. Nepletiete si ma s niekým?

HRAJNOHA(*strhne Robinovi fúzy*). Nie, s nikým. Darmo si pri liepaš fúzy – si to ty, darebák. Aspoň kožu z teba zode riem a tú na jarmoku predám, aspoň z tvojej kože po tvojej smrti budem mať malý úžitok, keď som z teba zaživa mal iba veľkú škodu. (*Naháňa Robina s nožom.*)

ROBIN(*do publika*). Preboha, ten ma ešte naozaj zoderie z kože! (*Hrajnohovi.*) Počujte, prestaňte ma ohrozovať nožom – a povedzte konečne, kto vlastne ste a čo chcete?

HRAJNOHA(*zdúpnie od úžasu*). Čože? Nielen, že si otcovské meno zaprel a otcovský milión rozhádzal, nielen, že si cudzie fúzy priliepaš – ale ešte si ani vlastného otca nepoznáš?

ROBIN. Otca si poznám – vás nepoznám.

HRAJNOHA. A vari ja nie som tvoj otec? Och, ty darebák. Ja som tvoj otec – ale ty, keď chceš vedieť, nie si môj syn, lebo to sám diabol mi našepkal, aby som ťa spravil. A keď si od diabla, pošlem ťa nazad k nemu. (*Znovu sa na neho vrhá s nožom.*)

29

POLICAJT(*ozve sa pískanie a vbieha*). Assai! Che cosa é questo?

VŠETCI(*náhle predstierajú nečinnosť*). Nič. Čo by bolo?

FILÚZ. Niente.

POLICAJT(*ukazuje na nôž a obracia sa k Robinovi*). Coltello! Ha forse dei sospetti... ?

FILÚZ(*Robinovi*). Pýta sa, či vás henten chcel preklať nožom.

ROBIN(*krúti hlavou*). Ale ba. Má v ruke nôž? Asi sa chystá odkrojiť si kus chleba.

POLICAJT(*Hrajnohovi*). Voi é stata rubata la bórza... ?

FILÚZ(*Hrajnohovi*). Pýta sa, či vám tamten niečo ukradol.

HRAJNOHA(*krúti hlavou*). A čo by mi ukradol? Veď som nič nemal. A je to predsa môj milovaný synček. (*Objíma Robina.*)

ROBIN. A môj drahý otecko. (*Objíma Hrajnohu.*)

POLICAJT. Che grida é questo?

FILÚZ. Vraví, že keď je všetko v poriadku, čo je to tu potom za krik?

OBŽERA. Ale to my len tak. Radíme sa, kam sa pôjdeme najesť. (*Policajtovi.*) Bujóno! Mangiare!

FILÚZ(*tlmočí*). Dove posso mangiare qui vicino?

POLICAJT(*ukazuje na reštauráciu*). Buon ristorante é cola!

FILÚZ(*ukazuje na reštauráciu*). Tam je vraj dobrá reštaurácia.

POLICAJT(*salutuje*). Alla salute. Arrivederci.

(*Odíde.*)

30

HRAJNOHA a ROBIN(*spievajú v objatí*).

A K O V Y Z E R Á Č A S

ROBIN. Povedz mi, otec, ty, ktorý všetko vieš...

HRAJNOHA. A načo, synku? Veď ty to vieš už tiež.

ROBIN. Povedz mi, otec, ty, ktorý všetko vieš,

ako vyzerá čas?

HRAJNOHA.Keď si sa ty narodil,
bol si ako krokodíl.
Keď ťa mamka umyla,
bol si čistá gorila.
Díval som sa na teba
a nemal som pokoja.
Hundral som si pre seba:
„Ten je celkom ako ja!“
Ajlajlijá. Tak vyzerá čas.

ROBIN.Povedz mi, otec, ty, ktorý všetko vieš...
HRAJNOHA.A načo, synku? Veď ty to vieš už tiež.
ROBIN.Povedz mi, otec, ty, ktorý všetko vieš,
ako vyzerá čas?

HRAJNOHA.Ešte si mal iba šesť,
už si vedel cez plot liezť.
Oberal si bôb aj hrach
po susedných záhradách.
Díval som sa na teba
a nemal som pokoja.
Hundral som si pre seba:
„Ten je celkom ako ja!“
Ajlajlijá. Tak vyzerá čas.

ROBIN.Povedz mi, otec, ty, ktorý všetko vieš...
HRAJNOHA.A načo, synku? Veď ty to vieš už tiež.
ROBIN.Povedz mi, otec, ty, ktorý všetko vieš,
ako vyzerá čas?

HRAJNOHA.A keď si mal sedemnášť,
už si groše vedel nájsť.
Tvrdil si polícii:
„Ležali na ulici.“
Díval som sa na teba
a nemal som pokoja.
Hundral som si pre seba:
„Ten je celkom ako ja!“
Ajlajlijá. Tak vyzerá čas.

ROBIN.Povedz mi, otec, ty, ktorý všetko vieš...
HRAJNOHA.A načo, synku? Veď ty to vieš už tiež.
ROBIN.Povedz mi, otec, ty, ktorý všetko vieš,
ako vyzerá čas?
Ako bude vyzeráť
syn – keď raz ho budem mať?
To mi teraz napadlo.

HRAJNOHA.Nevieš? Kúp si zrkadlo.
A pozri sa na seba.
Nebudeš mať pokoja!
Zahundreš si pre seba:

„Bude celkom ako ja!“
Ajlajlijá. Tak vyzerá čas!

ROBIN. Je, čo bolo už raz.

HRAJNOHA. A čo je – bude zas.

SPOLU. Tak vyzerá čas,
aby ho zobral fras. Ajlajlijá.

HRAJNOHA (*potľapkáva Robina*). Mali sme šťastie, synku, že sme sa tomu policajtovi vykrútili.

ROBIN (*potľapkáva Hrajnohu*). Veru, otec. Už som sa bál, že nám nasadí železka – a vôbec nebolo za čo.

HRAJNOHA (*znova sa rozzúri*). Akože vôbec nebolo za čo? Mne nebolo – ale za to, čo si urobil s mojimi peniazmi, ty by si si železka zaslúžil. A nepotrebujeme na to ani policajta, pretože ti ich nasadím ja. (*Znova sa vrhá na Robina.*)

ROBIN (*znova si nepozná otca*). Ohoho! Čo si to dovoľujete? Znovu vám vravím, že vás nepoznám. Nedotýkajte sa ma. (*Ostatným.*) Ten neznámy človek sa zbláznil. Jemu treba nasadiť železka. (*Hľadá útočisko u Starej matere.*) Dobrí ľudia, zachráňte ma.

STARÁ MAŤ (*skočí pred Robina, vlastným telom zastavuje Hrajnohu*). Stojte. Nezachlomaždíte si ho vari, práve keď sa ide ženiť? Chcete mať namiesto dvoch svadieb jeden pohreb?

HRAJNOHA. Čože? Aké dve svadby?

VŠETCI. Vraj svadba! A nie jedna, ale dve! Aké dve?

ROBIN. Kto sa ide ženiť?

ZUZKA (*zloží si prilbu, vyhrnú sa jej dlhé vlasy*). No predsa ty, Martinko! Kedy sa vezmeme?

STARÁ MAŤ. Teš sa, Martinko! Slovenská nevestička Zuzička za tebou prišla až do Ríma! (*S otvorenou náručou sa obracia na Hrajnohu.*) A aj my sa k nim pridajme, Ondrejko! Som vdova, ty vdovec, dosť bolo tvrdého vdovského chleba. Vezmeš si ty mňa a ja teba!

ROBIN (*Hrajnohovi*). Preboha! Už len toto mi chýbalo!

HRAJNOHA (*Robinovi*). A čo mám ja povedať? Mne to chýbalo duplom!

ROBIN a HRAJNOHA (*dávajú sa, bok po boku, na útek a opúšťajú scénu*).

ZUZKA a STARÁ MAŤ (*prenasledujú ich a takisto opúšťajú scénu*).

31

OBŽERA (*do publika*). Vraj – už len toto im chýbalo. Skupáni – akoby si z oka vypadli. Stále im čosi chýba. Už aj tomu mladému. A tomu starému dokonca duplom. To keby o mňa bol taký záujem, mne by nič nechýbalo. Naopak – ja by som mal pocit, že mám všetko. A dokonca duplom. Ja by som duplom aj spieval.

(*Obžera sám spieva duet, striedavo ženským a mužským hlasom.*)

K E B Y

Keby si sa vybral do servisu,
sprav tam niečo s mojím motorom.

Keby si sa ty benzínom stala,
ja sa stanem karburátorom.

Keby si sa vybral do servisu,
sprav tam niečo s mojím blatníkom.

Keby si sa stala autostrádou,

ja sa stanem pri nej pätníkom.

Hľa, už sa moje telo
ku tebe rozletelo
tak ako prázdna guma kolesa.
Možno to nie je skromné,
no chcem len jedno!
Buď vo mne!
Chcem, aby tvoje telo mojou dušou stalo sa.

Nuž nech letí ku mne tvoje telo
ako prázdna guma kolesa.

A nech tvoje telo
dušou môjho tela stane sa.

32

ROBIN(*pribieha znova na scénu*). Otecko milý, pomoc! Čo mám robiť?

HRAJNOHA(*pribieha znova na scénu*). Už ma zase poznáš, synček, čo? Nasadaj! A ty, Obžera, štartuj!

OBŽERA.(*dospieva*). Áno. Stane sa.

(*Všetci traja nasadajú do auta a opúšťajú v ňom scénu.*)

ZUZKA(*pribieha znova na scénu*). Kde sú?

STARÁ MAŤ(*pribieha znova na scénu*). Tam! Za nimi!

(*Obidve nasadajú na motocykel a vyrážajú za autom.*)

33

CICOLINA(*zjaví sa nahá na balkóne*). Robin! Ragazzo mio! Dóve sei?

ROBIN(*za scénou, volá z diaľky*). Addio, Ciciolina! Grazie per la compagnia!

CICOLINA(*volá do diaľky*). Ciao, ragazzo!

ROBIN(*za scénou, volá z ešte väčšej diaľky*). Ciao, bambína!

(*Spieva.*) Arrivederci, Roma, good-bye, buď zbohom Rím!

CICOLINA(*zmizne z balkóna*).

34

FILÚZ(*Wallibuckovi*). A vzduch je čistý, šéfko. Splnil som svoju úlohu a prerazil som vám cestu k Cicioline?

J.R.WALLIBUCK.Yes, my boy. Môžeš si dať ešte jednu dobrú večeru so svojimi novými priateľmi.

FILÚZ.Kdeže sú už moji noví kamaráti.

J.R.WALLIBUCK.A zostávaš mojím tajomníkom.

FILÚZ.To mi teda odľahlo.

PETRONELA(*objaví sa v okne*). Peťko môj, dnes v noci má byť zase dusno a budem mať otvorené okno.

FILÚZ.Ale neodľahlo mi zas až tak veľmi, ako som si pred chvíľou myslel. (*Spieva spolu s Petronelou.*)

FILÚZ.Európske dievčatá sú cudné.
PETRONELA.Ale jedno dávno vieme už –
FILÚZ.že zo ženskej krásy neubudne,
PETRONELA.keď náhodou dotkne sa nás muž.
FILÚZ.Len keď hlivieš, pripadáš im čudne.
PETRONELA.Na nezáujem sa hneváme.
FILÚZ.Len mumákov stíhali by súdne.
PETRONELA.A inak si všetky spievame –
FILÚZ.vezmi čert
SPOLU.harašment!

PETRONELA.Prečo sa ty za mnou vláčiš,
keď mi ani neopáčiš?
Ani večer, ani ráno,
veru si ty somár, Jano.
SPOLU Americké harašmenty –
v Európe komplimenty!
Európske ženy straší
iba chlap, čo neharaší.

Vezmi čert
harašment,
vezmi čert
fundament aj ornament
aj sediment aj sentiment
aj parlament aj aliment... !
Harašment
je v Európe kompliment.

(Ozve sa zvonenie bicyklových zvoncov.)

FILÚZ.Ale kto sa to sem zase rúti?

35. OBRAZ VYŇATÝ

36

J.R.WALIBUCK *(prichádza znova pod balkón a spieva serenádu).*

S E R E N Á D A

O, sole mio,
o, mio sole,
my heart is trembling
s'a vtáča holé.

(Telefonuje.) Áno, pri telefóne, J. R. Wallibuck. To si ty, plávajúci veľrybársky kombinát Medvedzie? Zdravstvujte, kapitán. Tak ako to ide? Veľryby berú?... Čože, vy sa potápate? A čo ostatné lode? Čože? Už sú tiež na dne? Kapitán, hej!... Sbogam ura, moje Medvedzie... Pripravuj, Bože, nové zázraky – inak som stratený. Ale aj keby som sa tvojich nových zázrakov už nemal dožiť, naposledy si ešte užijem! *(Pokračuje v speve.)*

My heart is trembling
s'ľa tenký prúťik,
ó, my love, pust' ma
v ten tichý kúťik.

PETRONELA(*ozve sa rinčanie skla, potom sa objaví v okne*). Slečna Ciciolina vám odkazuje, že vás má plné zuby.

J.R.WALLIBUCK.Áno, chápem. A ja chcem mať takisto plné zuby miss Cicioliny. Viem, že je konečne sama, že je konečne voľná. Môžem vstúpiť?

PETRONELA.Niečo sa vám sníva, alebo čo? Slečna Ciciolina ani náhodou nie je sama a ani náhodou nie je voľná.

J.R.WALLIBUCK.Teraz teda pre zmenu nechápem – žartujete? Ako tomu mám rozumieť?

PETRONELA.Tak ako vám to hovorím. (*Zatvorí okno.*)

J.R.WALLIBUCK(*sám*). Takže všetko je inak a Filúz vôbec neodviedol poriadnu prácu. Prerazil mi cestu do bedroomu slečny Cicioliny a vyhnal z jej postele toho zvolenského playboya – ale kým som stihol otvorenou cestou prejsť a zaujať jeho miesto, zvolenský playboy sa vrátil a je tam zas. To je na samovraždu.

37

ROBIN(*vbehne, ešte zadýchaný dlhým behom*). Ak vám môžem čosi poradiť – samovraždu ešte odložte. Nechajte si všetko prejsť hlavou, zabehajte si ako ja – a zistíte, že život je krásny.

J.R.WALLIBUCK.And what is this? Vy nie ste tam hore? (*Ukáže na balkón.*)

ROBIN(*aj on ukáže nahor*). Myslíte – na druhom svete? Nie, nie som na ňom – hoci potom, keď som vyskočil za jazdy z auta a otec vyskočil za mnou, i mne sa zdalo, že ma zabije. Ale predsa len mám mladšie a rýchlejšie nohy. Dovtedy som kľučkoval medzi olivami, kým som otcovi nezmizol z očí – a tu som.

J.R.WALLIBUCK.Ale to je potom čosi ako váš comeback. Mám to chápať tak, že sa chcete vrátiť k slečne Cicioline?

ROBIN.Teraz, keď už aj ona asi pochopila, že som švorc, by to asi išlo ťažko. A ani opiť od žiaľu sa nemám za čo. Viete čo? Požičajte mi sto dolárov, zmierme sa – a prepúšťam vám ju. (*Podáva mu ruku.*)

J.R.WALLIBUCK(*prijme podanú ruku*). O. K., zmierim sa s vami rád, aj tých sto dolárov vám rád požičiam – jedno mi však musíte vysvetliť. Ako mi ju chcete prepustiť, keď nie je voľná?

ROBIN.Čože? Nie je voľná? Akože by nebola voľná, keď ja som tu dole.

J.R.WALLIBUCK.Yes, of course, vy ste tu dole – a predsa nie je voľná. V jej bedroomu je už zas niekto iný.

ROBIN.Tá kur – kur – kurtizána! Tá je teda rýchla. Ale to my dvaja predsa nemôžeme nechať tak. Obaja sme jej dávali dary, kupovali sme si ju – je naša. Tak čo sa má s ňou váľať niekto iný? Poďme a vyhodíme ho z jej postele.

J.R.WALLIBUCK.O. K.! A čo tak celý dom vyhodiť do povetria semtexom? I s ňou, i s ním, i so slúžkou?

ROBIN.To je ono! A pôjdeme do Zvolena, tam sú lepšie baby. Kde máte semtex?

J.R.WALLIBUCK.Semtex nemám, sorry. Pri vašej výbušnosti som predpokladal, že semtex máte vy.

ROBIN.Kde by som ho vzal? Aj keby som ho mal, už by som ho dávno prepil. Viete čo? Nič nevyhadzujme – spoločne im zaspievajme.

J.R.WALLIBUCK.What an idea! A vďaka nášmu spevu ten dom azda spadne aj bez semtexu. (*Obaja spievajú.*)

S E R E N Á D A

ROBIN.Ó, sole mio,

J.R.WALLIBUCK.ó, mio sole!
ROBIN.Ked' nie sme hore,
J.R.WALLIBUCK.ty budeš dole!

(Telefonuje.) J. R. Wallibuck. To si ty, Filúz? A odkiaľ voláš? Z krčmy? Veľmi sa tam nerozhadzuj, nič nezaplatím. Odviedol si mizernú prácu a prepúšťam ťa... Čože? Ty sám mi dávaš výpoveď a kupuješ si bicykel? A kam máš namierené? S tými cyklistami nazad na Slovensko? A čo tam budeš robiť, keď si nezamestnaný?... Čože? Dozvedel si sa, že na Slovensku začali padať pečené holuby z neba? A pod Ostrým Roháčom vyrazila zo zeme slivovica? Nie Amerika, Slovensko je dnes zasľúbená zem! Načo bolo dobré odtiaľ odchádzať? Tuším sa aj ja vrátim na Slovensko. Len najprv počkám, ako sa skončí toto tu.
(J. R. Wallibuck a Robin pokračujú v speve.)

SPOLU.Toto sa skončí
pre teba mukou.
O, my love, pust' ma!
Neklopem rukou.

(Búchajú na bránu všetkým možným.)

38

CICOLINA a HRAJNOHA*(objavia sa na balkóne. Ona je nahá, on iba v trenírkach, jednu ruku má vlastnícky okolo jej pása, v druhej drží plný pohár vína).*

HRAJNOHA.Tak bude tu konečne pokoj?

ROBIN.Otec, to si tam ty?

HRAJNOHA.A čo si si myslel – kto by tu mal byť? Zabiť ťa bolo málo – zaslúžil si si horší trest. Tu ho máš! Rozhádzal si s Ciciolinou môj milión, si švorc a najlepšie urobíš, keď sa teraz s Obžerom vrátiš do Zvolena. Od tvojej generácie sa očakáva, že budete poctivo pracovať.

ROBIN*(nadšene)*. Áno, budem poctivo pracovať. *(Smutne.)* Ale toľko nezarábim, aby som uživil aj teba... Z čoho budeš žiť ty?

HRAJNOHA.Nado mnou sa ty netráp. Ja si poradím aj bez práce. Na tých pár rôčkov, čo mi zostávajú zo života, totiž ešte jeden zvyšný miliónik mám. *(Ukazuje milón.)* Ostávam v Ríme a rozhádzem ho s Ciciolinou.

CICOLINA.Amore mio! Ragazzo mio! Così mi piace! Opri ma tuto a dri ma, dri ma! *(Bozkáva ho.)*

HRAJNOHA.Padrona mia bella! *(Aj on ju bozkáva. Potom dvíha pohár a spieva.)*

Pijem, pijem, pijem, pijem, pijem len z plného pohára.

ROBIN.Pozrime sa! Tak jemu zostal ešte jeden milión.

HRAJNOHA*(vypije pohár do dna a šmarí ho z balkóna. Pohár sa rozbije)*.

J.R.WALLIBUCK*(zdvihne kúsok skla)*. Pozrime sa! A toto zostalo z môjho brúseného skla.

HRAJNOHA*(po dlhom bozku s Ciciolinou)*. Ja som teraz Robin Úd.

ROBIN.Len aby si sa ešte vládol hýbať.

HRAJNOHA.To je dnes už po tretí raz, čo nespoznávaš svojho otca, darebák – ale po tretí raz ti to odpúšťam. Predsa len si môj milovaný syn. Milión si mi premárnil – ale dal si mi za to dobrý príklad, v živote som neurobil lepší obchod. Konečne tu je to, na čo som celý život čakal – bláznivá staroba! *(Spieva.)*

K E Ď S T A R O B A , T A K B L Á Z N I V Á

Keď cítiš náhly príval síl
a smrť je za sto horami,
keď šablňu by si vytasil
aj na stohlavé šarkany,

keď vypila by celý Váh
tá tvoja hriešna nádoba
a prebúdzáš sa pri kurách –
to znamená, že prišla staroba.
To znamená, že je tu staroba.

Staroba chodí v prestrojení.
Staroba chodí ako kmín.
Ideš ju vítať na podstení
a ona vletí cez komín.
Všetko je zrazu jednoduché.
Lepšie sa ani nesníva.
Keď zomrieť mám, tak pri mladuche.
Keď staroba, tak bláznivá.

OBŽERA(*vtrhne na scénu s filmovou kamerou a filmuje svojho šéfa s nahou Ciciolinou*). Pozrime sa, ako začal rozhadzovať, skupáň! Ale aj mne sa ujde. Keď sa dá ešte aj na politiku – tento film sa mi bude hodiť. Budem ho vydierať. Dobre mi zaplatí, aby som to nepustil vo Zvolene do kina.

HRAJNOHA. Na politiku sa ja nikdy nedám, až taký blázon zas nie som. Len spokojne filmuj, Obžera – a môžeš ten film premietiť v kinách celého sveta. Neuvidíš odo mňa ani groš.

OBŽERA(*prestane filmovať*). No nevravím to stále? Aj keď rozhadzuje milión, skupáň ostane skupáňom!

VŠETCI ÚČINKUJÚCI(*vchádzajú na javisko a dospievajú pieseň o starobe*).

Keď rodí tvoja kotrba
zas nových plánov stá a stá
a ešte roky potrvá,
kým dozrie, čo dnes vyrastá,
keď začneš spievať, maľovať
a nedesí ťa choroba,
aj v daždi sa chceš milovať –
to znamená, že prišla staroba.
To znamená, že je tu staroba.

Staroba chodí v prestrojení.
Staroba chodí ako kmín.
Ideš ju vítať na podstení
a ona vletí cez komín.
Všetko je zrazu jednoduché.
Lepšie sa ani nesníva.
Keď zomrieť mám, tak pri mladuche.
Keď staroba, tak bláznivá.

(*Pokračujú v speve pri ukláňačke.*)

Európske dievčatá sú cudné.
Ale jedno dávno vieme už –
že zo ženskej krásy neubudne,
keď náhodou dotkne sa jej muž.
Len keď hlvieš, pripadáš im čudne.
Na nezaujmem sa hnevajú.
Len mumákov stíhali by súdne.
A inak si všetky spievajú –

vezmi čert
harašment!

Prečo sa ty za mnou vláčiš,
keď mi ani neopáčiš?
Ani večer, ani ráno,
veru si ty somár, Jano.
Americké harašmenty –
v Európe komplimenty!
Európske ženy straší
iba chlap, čo neharaší.
Vezmi čert
harašment,
vezmi čert
fundament aj ornament
aj sediment aj sentiment
aj parlament aj aliment... !
Harašment
je v Európe kompliment.

K O N I E C

© ĽUBOMÍR FELDEK

KEĎ STAROBA, TAK BLÁZNIVÁ

Držičov *Dundo Maroje*, chorvátska komédia del'arte z roku 1550 (upravená Markom Fotezom v roku 1938), má takúto zápletku: Otec Dundo Maroje prichádza hľadať syna a svoje peniaze do Ríma – a keď zistí, že peniaze skončili u kurtizány, napchá do troch vriec smeti, predá ich kurtizáne ako vzácny tovar, a tak znova príde k svojim peniazom.

Na podnet Divadla J. G. Tajovského som na motívy chorvátskej komédie del'arte napísal novú hru – *Hraj, noha, a ty, druhá, tancuj!* Hru som situoval do súčasného Ríma, Rím som zaľudnil Slováckmi, pôvodnú zápletku s tromi vrecami smeti som nahradil príbehom otca, ktorý vyfúkne milenkú synovi – a usiloval som sa, aby Hrajnohovo bláznivé zostarnutie nerozveselilo iba mňa, ale aj diváka, prahnúceho po komédii zo súčasnosti.

Súčasnosť vždy vynukuje umeniu svoj bohatý materiál, no vždy sú to so zrnom zmiešané plevy: plevy odveje čas. Ak pápež povie „kochany mój Slovaku!“, je to milé dnes, keď je pápežom Poliak, no zajtra to bude nezrozumiteľné. Umenie musí byť voči takýmto aktualitám ostrážité, a kde sa dá, tam sa im vyhýbať. Zato spor medzi zlodejmi a okradnutými, to je zrno, všetky podoby toho sporu sú rovnako súčasné ako večné – nad nimi sa môžeme smiať bez obáv zo smutného zo starnutia svojej témy. I v rovine dramatickej stratégie teda platí to Erazmovo „bláznovstvom proti starobe“.

Hra mala premiéru 19. júna 1999 a otvorila XXVI. ročník Zámockých hier zvolenských. Vďaka nádvoriu zvolenského zámku mala premiéra nielen pravú renesančnú atmosféru, ale divák ocenil aj pravú automobilovo-motocyklovú naháňačku. Ani v kamennom divadle však inscenácia diváka nestratila, už niekoľko rokov sa drží na repertoári a Zvolenčania ju hrajú nielen doma, ale obišli s ňou aj pol Slovenska.

Moje uznanie patrí celému tvorivému tímu, najmä dramaturgovi Mikulášovi Fehérovi, režisérovi Karolovi Spišákovi, hudobnému skladateľovi Egonovi Gnothovi, scénografovi Štefanovi Hudákovi, choreografke Bobe Brella – a výborným zvolenským hercom na čele s Hrajnohom Štefanom Šafárikom.

Inszenácia má svoj život, text hry takisto. Režisér Karol Spišák urobil prestávku po piesni *Bývalá haluška*, očakával tam vrcholnú spokojnosť publika a nemýlil sa. Napriek tomu ponechávam koniec I. časti tam, kde som ho napísal pôvodne. Zmenil som niektoré mená a dialógy. A Robina Úda som tentoraz nechal čo najdlhšie mlčať, aby som lepšie utajil jeho skutočnú identitu.

L'UBOMÍR FELDEK